

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skyggebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 141. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649681494352/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

indtryk på Heiberg og gjort lykke blandt publikum. Han var blevet et navn. Men adgangsbilletten var dyrt betalt. Som det klart fremgår af *Fodreise*, var denne bog blevet til ud fra en hektisk og ensidig opdyrkelse af en spillende, drillende storbyintelligens, vakkende mellem det studentikose og den suveræne romantiske ironi. Andre sider af jeg'et og af kunsten fandt ikke udtryk her. Følelserne blev vist frem i komisk dressur. *Skyggebilleder* derimod er det egentlige digteriske gennembrud. Her er ironien og sansningen, intelligens og følelser kanaliseret ind i et fælles leje. Her bliver Andersen til som digter, fordi han på rejsen til det romantiske Tyskland fik naturen foræret. Naturoplevelsen var den katalysator, der satte processen i gang, åbnede for følelsen og for den ægte fantasi (i modsætning til *Fodreises* fantasi-ækvilibrisme).

Der er ingen tvivl om, at H.C. Andersen har oplevet Tysklandsrejsen som en åbning, følt, at nye kilder blev tilgængelige for ham som digter. Og det gav ham en ny styrke, gav ham en selvbevidsthed om, hvad det er at skabe poesi.

Hvor Andersen i *Fodreise* gjorde alt for at leve op til Heibergs formæstetik, så vidt at bogen egentlig handler om sig selv, om den skriveproces, der fremmaner *Fodreisen* af intet, og så vidt at det afsluttende kapitel er ren form uden gran af indhold – dér tager han i *Skyggebilleder* utvetydigt afstand fra den heibergske position. Det kommer ind i forbindelse med oplevelsen af kontrasten mellem den storladne romantiske bjergnatur og storbyen Berlins kunstige, kulisseagtige virkelighed, slået an paa at frappere. Heiberg – eller litteraturen i det hele taget – nævnes ikke i sammenhængen, men meningen er klar for de indviede:

naar man kommer fra Bjergene, har set disse Naturens Kjæmpebygninger, saa bliver dog hele denne Storhed her saa lille, de smukke Former behage vel Øiet; men det Hele staaer dog saa huult! og jeg kan nu eengang ikke ansee Formen – *venia verbo!* – for det Første (s. 123).

Det havde Andersen som bekendt udmærket kunnet to år tidligere i *Fodreise*. Reservationen over for den heibergske formæstetik – noget der skulle blive mere og mere udtalt senere i forfatterskabet, udtrykt